

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: . . . I kor.
Vidéken: . . . I kor. 50 fill.
Egy óra.
Negyedévre . . . 3
Negyedévre 4 . . . 50

Felelős szerkesztő:
MEGEDŰS LORÁNT.
Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
Piacz-utca 47. és 49. szám.

A bársonyszékért.

Debreczen, április 28.

Főlsóhajt a koalíciós népboldogítás től agyonsanyargatott ország. Akik három éven át korlátlanul pasáskodtak fölötté — ime, már csak „ügyvezető” miniszterek. Megbuktak ők is, akik azt hirdették magukról, hogy általuk üdvözlő a haza s annak minden hü fia. És sem a haza, sem a fiait nem sirnak utánuk, mert egész uralmuk abban merült ki, hogy a maguk üdvösségét mentől jobban biztossá, hatalmukat árulások sorozata révén megerősítsék.

A sors iróniaja, hogy amikor a legnagyobb árulást akarták elkövetni, akkor egyszerre szaladt ki a lábuk alól a talaj itt is, Bécsben is. Be kellett adni a kormány lemondását. A király még nem döntött, de már is megbizta Wekerlét az ügyek ideiglenes vezetésével a kibontakozásig. Jó magyarom, azt hiszed, hogy ezzel a becsapások és ámtások megszűntek? Tévedsz! Nyíltan mindenik tábor esküszik elvhűségére, de titokban, alutakon mindegyik külön-külön fő kínákozik Bécsnek és suba alatt nyomban megígéri, hogy neki a bank nem kell, csak a hatalom.

Wekerle egyik ujságjában ma már

nagyon mosakodik; hazugság, hogy ő valaha is komolyan gondolt volna az önálló bankra. Aztán főlzalad a trónörökshöz, akiről tudja, hogy nélküle már semmi sem történik, s előtte is mosakszik. (Ezt félhivatalosan le szerette volna tagadni, de nem sikerült.) A függetlenségi pártban tegnap este már senki sem tett indítványt az önálló bank mellett, a két 67-es párt pedig egyenesen tálcán kínálja Bécsnek a föltétlen készségét.

Visszataszító látvány ez a túl kedés és elvtelen vetekedés a bársonyszékért. Ezek az emberek, akik bukásuk órájában is ily szemérmetlenül törtetnek s hajhászszák Bécs kezét, egyszer s mindenkorra méltatlanokká lettek a nemzet bizalmára. A három évi garzdaikodásuk nem volt oly kiabrándító, mint ez a csufos versengés egymás háta mögött, egymás ellen az uralomért. És ők a végső esetben egymással is megalkuszának újra, ha Bécs úgy kívánna.

A függetlenségi berkeiben már nem hallatszik olyan erősen a nemzeti bankot követelő csatakiáltás. Ma új jelszó került a szőnyegre: „Mi vagyunk a többség, miénk legyen a hatalom!” Ugy, jó urak? Hat itt vagyunk? Tiszta függetlenségi kabinet kell, de nem a

tiszta függetlenségi elvekkel? A hatalom önmagáért? Hát ez volt a híres intranzigens tábor, amelynek minden vágya a miniszteri bársonyszék? Hiszen ezt megkaphatják az urak, ezt tálcán kapják a Burgból, csak ki kell kapcsolni a függetlenségi követeléseket, önálló bankostul, nemzeti vívmányostul együtt és menten miniszterek lehetnek a bankhősök s a vezényszó-bajnokok!

De a paktumban vállalt kötelezettségnek, az általános választójog törvénybe iktatásának mindenképen meg kell felelni. Ez alól nincs kitérés és ez nyújt reménységet a nemzetnek, amelyet becsaptak, amikor kormányra kerültek s amelyet becsaptak most is, amikor megbuktak. Ez fogja megbuktatni őket véglegesen, a föltámadás minden reménysége nélkül. Az általános választójogon fölépitendő parlamentben, már nem lesznek többségben azok, akik szentséges elvek elárulásával akarnak a bársonyszékek kizárólagos uraivá lenni.

Magyar politikusok Bécsben.

Fővárosi tudósítónk táviratozza: Politikai körökben az a hír van elterjedve, hogy a magyar válság kapcsán a király még kihallgatásra fogja meghívni Justh Gyulát, Desseffy Aurélt, Bánffy Dezső bárót, Tisza István grófot és Lukács Lászlót.

Láz.

Írta: Gróza Micy.

Fekszem az ágyban, valamim fáj, nem tudom mi. Beletemetem a fejemet puhán suppedő vastag prémbe, kemény fehér selyembe, zizegő babos csipkébe és nézek a sötétbe. S ha ráül a forróság szememre, arcomon rózsásan, testemen égő pirosan ömölve szét, óh be boldog vagyok és szomorú, felváltva álomkönnyűség, kőkemény nehézség nyomasztó érzete ereszkedik tagjaimra. Oly sokat látok, szépet és félséget... Rozsaszirmokkal tele hullatott utakon jázmin között egy asszony, magas vörös asszony. Oh, hogy langol a haja. Ezüst pikkelyes feszes ruhában leng, siklik föltartott fejjel, mint egy ezüst kigyó, tekintetében a vas ereje s az arany folyékonyasága olvadt föl. Halvány, lilafényben kering, hosszú uszályára virágok tapadnak, soha nem látott nagy vizirózsák, zizegő sások sárga lilioma, nagy tavak álmos lótsza kuszik karsu testére... Nehéz illatu lesz a levegő, oly nehéz... Ráteszi a kezét a torkomra és csillog a zöld szemem... Ah ez a smaragd, ez a zöld kő... Kő? Melyik kő? Nem tudom, elvesztettem talán, de ragyog, de éles fénye. Vág. Megvágta a szívemet... Ez Rea, az az asz-

szony, a rossz, a búbajos, amelyik kitépi a sziveket, a nagy férfi sziveket s a kicsi nőket s nézi, hogy csurog a vér az eüstös ruhára, hosszú kegyetlen ujjain bibor selymü, átkozott, édes gyönyörű kezén keresztül. Az enyémet is ki akarja tépni, azt, amelyikkel szeretem a sötét lovagot, az Ej lovagot. Hogy is hívják? Igen, a Grál lovag és griff madáron látom vágatni gomolygó, szürke felhőkön át. Jön, jön, hogy harcoljon a vörös asszonynyal a szívemért. Jön ide. Oh jaj, hogy surrog-burrog a levegő s nyújtja nyakát az óriás madár. A szemembe ér vastag csőre, — kivázza... Kavargó, forgószél támad... Be hideg, be fázom...

És száll, mindég lejjebb száll, magas, fekete sisakjában, izzón fehér pallosával a lovag.

Ingerkedve langol a vörös hajtenger... Suhogva vágja ketté a kard a liliomtestet...

...Elgurult a feje... És ni, nevet a biborajku száj, vicsoritja a hegyes, fehér fogakat... Oh, hogy faj ez a hang, kacagó hang, gunyoson süvit és üti meg az idegeimet.

...Ez a szél. A szél tesz így. Vagy ujjá dobol az üvegen? Be akar jönni, látom a vastag sötétségen át... Derékig hasított

fejletlen törzsén feszül a ronggyá tépett pikkelyes ruha s csapkod uszálya, mint a szárazra került hal farka... Ó az a vízi lány. Bejön és leül az ágyhoz A mellemre ül, hogy fullaszt... Mesél recsegő hangon, mintha lombtalan ágak verődneek össze... Suttog a fejletlen, véres test, fenyeget Rea... Rea? De hisz nem ő az... Ez egy pupos kis emberke — egy szemmel a homlokán, hunyorgató nagy szemmel, szürkével, szeliden néz és szemrehányóan.

Mert én vagyok a nagy Bün, az elriasztó Átok, a vonzó és félelmetes — az élő Szomorúság, a fásasztó Bánat, a nagy Magány és bánatos Elhagyatottság...

Mit akar a pupos ember? Egy foga van, terde szája és sárga foga... ha beszél, mozog... De ő az Isten. Isten? Ki az? Eh, az a fehér szakállu ember, akinek házai vannak, füstölő tömjének égneek a tornyai alatt, akinek igérni kell testi-lelki jót, akivel alkudni kell s megdja, amit kérünk.

Ő vert meg engem, ő vette el, amit szeretek, öneki adtam mindent és most koldus vagyok. Kacagó, vig koldus s csak a szívem véres és nedves a visszafolyó, az oda hulló könnyektől.

Megvert engem. De miért épen engem? Miért nem mást?... Selymes hajú patyó-

Kutfurási vállalat

DEBRECZEN.

Legnagyobb moly kár ellen biztosító

és megóvó intézet

A legolcsóbb árban készíti a legjobb ivó vizű kutakat helyben és vidéken. Szivattyuk állandóan raktáron.

Ehrenreich Sámuel

Széchenyi-utca 44.

Végh Gyula szücsmester

DEBRECZEN, Piacz-utca 42. Lamprecht-palota.

A városi nyomda mult éve.

49 ezer korona nyereség.

Záró-számadás az 1908. évről.

Debrecen város vállalatai közül a legnagyobb multtal a könyvnyomdavidállalat bír, melynek alapítása 1560-ba nyulik vissza. Ez a szép multu vállalat egyik büszkesége is a városnak.

A városi nyomda most adta közre az 1908. évről szóló zárszámadását, amely a vállalat legutóbbi üzleti évről számol be. A zárszámadásból kitűnik, hogy a nyomda vezetése kitűnő kezekben van és hogy szép hasznót hajtó vállalata a városnak.

A nyomdának 49.031 korona 80 fillér volt a tiszta nyeresége, melyből a házi pénztárba 15 ezer koronát tizedelt be. Ez a nyereség az 1907. évi nyereségnél 4031 kor 80 fillérrel több.

Az 1908. év folyamán Debreczen sz. kir. város könyvnyomdavidállalatának ügymenete, üzletmenete és forgalma kifogástalan volt. A forgalom emelkedését igazolják:

1905 ben 2419 megrendelésre készült 118,399 K 35 f, 1906-ban 2707 megrendelésre készült 138,017 K 34 f, 1907-ben 3147 megrendelésre készült 186,281 K 24 fillér. 1908-ban 3175 megrendelésre készült 189,735 K 27 f értékű nyomtatvány, tehát úgy a megrendelők száma, mint az elkészített munkák értéke évről-évre megfelelő arányban emelkedik.

A 189,735 K 27 f. üzleti forgalomból magánosok részére készült 149,297 K 81 f értékű nyomtatvány. Debreczen sz. kir. város részére pedig 36,026 K 90 f értékű nyomtatvány. Kzenkívül részben közgyűlési, részben tanacsi határozatok alapján készült 4410 K 56 f értékű ingyenes nyomtatvány.

A 49,031 K 80 f tiszta nyereség felosztására a szabályrendelet rendelkezései alapján a következő javaslatot teszi a felügyelő bizottság:

Veszteségi tartalékalapra fordítandó 2 százalek 1000— Júliakra fordítandó 20 százalék 9600— Kétes követelések tartalékalapjához csatolandó 2931.80 Rendkívüli tartalékalaphoz csatolandó 3500— Rendes tartalékalaphoz csatolandó 16000— Házipénztárba beszolgáltatandó 16000— Összesen 49,031.80.

A kétes követelések tartalékalapja eként 8000 K-ra, a tartalékalap 1000 K-ra, a rendkívüli tartalékalap 7500 K-ra, a szá-

lat testü asszonyokat, sárga csipkébe, rózsás gyöngybe burkoltakat s a leányokat, hideg edeseket? On csak engem, mert szeretni tudok, akarok és szerettem... Szép ember volt, járása, mint a görög zene, lágy, andalító és örülni kell a szívnék, ha érzi, hogy jár. En is örültem sokat, ibolyákat tüzttem a hajamba, a néha szökébe, néna sötetbe. De ez mar elmuit és nem tudom, milyen színe van a nevetésnek. Csak árnyakat látok, fáradtakat és busakat, virágtalan utakat, lombtalan ágat, mosolytalan eget és síró gyermekarcokat, letaposott rózsákat, mind, ami szomorú

Mert jött egy asszony, komor, rideg, mint a gyász. És megfogta az ember, az én emberem kezét. — Emlentek, keskeny uton jarnak egymás nyomába lépve és nekem valami faj, nem tudom mi, csak lefekszem és látom őket menni, az erős kezü fogja a gyöngébet...

...De nem sírok. — Nevetek. Pedig v.szi valahova messze és nekem faj...

Mert mindég asszonyokkal volt bajom, az önző, beteg szívü, vágyó asszonyokkal, velük, akik születtek szeretőknek.

A fekete asszonynyal viaskodom, vagy

bályrendelet rendelkezéséhez képest a nyomda fejlesztése céljából létesítendő rendes tartalékalap pedig 96000 koronára növekedett.

Kossuth Ferenc miniszterelnök?

Függetlenségi kabinet terve.

48-asok és 67-esek harca.

A válság még mindig a maga bizonytalanságában áll az ország előtt. A legszembetűnőbb jelenség a 67-esek és 48-asok küzdelme a hatalomért. Jellemző, hogy fővárosi politikai körökben elterjedt az a hír, hogy az új kabinetet Kossuth Ferenc miniszterelnöksége alakítja meg s a kabinet függetlenségi lesz. Ez természetesen rekompenzáció lesz azért, hogy a függetlenségi párt elerji az önálló bankot.

Mai hireink itt következnek:

A király álláspontja.

Wekerle Sándor ma délelőtt fölkereste minisztertársait, *Kossuthot, Apponyit, Andrássyt, Zichy* A adut, akikkel együttesen tanácskozott. Informálta őket a királynál és a trónörökösnel volt audienciájáról, mely utóbbi teljes két óra hosszat tartott s amelynek folyamán a trónörökös egész politikai felfogásával ismerette meg a miniszterelnököt. Elmondotta, hogy a király is, a trónörökös is azon az állásponton van, hogy a koalíció addig föl nem bomolhat, amíg az általános választói jogot meg nem alkotta. De ha fölbomlik, az a csoport kapja meg a kormányzást, amely a paktum végrehajtására vállalkozik.

A király, mielőtt véglegesen döntene, tudvalevőleg meg akarja hallgatni a mostani pártok vezetőembereit és a pártokhoz tartozó politikusok közül azokat, a kiknek a véleménye irányadó. Ezek között szerepel Tisza István gróf is. Van olyan képviselők, akik azt hiszik, hogy a király aktivitásba fogja szólítani

nem, mert ez Rea, a lángoló haju, a ki ezüst ruhába sikklik, kering, mint a kigyó jázminos levegőbe... Ő az, aki elveszi a Grál lovagot, mert én azt szeretem, a büszke kemény acélos német vitézt. A szökét. A batrat...

Griffmadáron ül vaspáncéljába, szallag gyeplő a kezébe s izzón fehér pallosával zugva szelei a felhős eget.

...Huh, Rea testére csapott le és nyögve kintódik, fetrengve csavarodik vörös hajába akadva a kigyó test. Ráborul a rőt selymes fatyol s csak itt-ott csillan át az ezüst s az illatos takaró alatt halkán kacag Rea, a búbajos asszony, akin nem fog az erőszak ereje s aki tekintetével vasat morzsol szét.

...Megtalálta a szívét, a Grál lovagét, keresi tapogatva a vaspáncélon át, hogy kiszakítsa az akaratos, dobogó szívét. — És én fekszem, fekszem és nézem az emberem sápadt arcát, igen ő az, a lovag meg a pupos ember, aki az isten és én nem tudok vele alkudni, csak nézem, hogyan mennek egy uton ketten egymás nyomába lépve és nevetnek... Én nyögök, mert faj valamim.

Tiszát. Tisza környezetéből azonban azt halljuk, hogy Tisza erre nem hajlandó. Neki az az álláspontja, hogy a helyzet csak a koalíció p rjaival szanálható. A bankkérdés kikapcsolásával olyan kompromisszumot kell kötni, amely lehetővé teszi az alkotmányos gépezet funkcionálását

Függetlenségi kabinet?

A függetlenségi párton erős törekvés mutatkozik, amelynek célja a függetlenségi kabinet kiforszírozása. Hatvanheves körökben ezt lehetetlennek mondják. Egy politikus, aki nemrégiben jart a királynál is, a trónörökösnel is, erre vonatkozólag így nyilatkozott tudósítónk előtt:

— A negyvennyolcas kabinet nem lehetetlen. Ha a függetlenségi párt nyíltan lemond az önálló bankról, megkaphatja a hatalmat a paktum végrehajtására. De természetesen, ha a miniszterelnök hatvanhetes volna.

Andrássy személye az akadály.

Függetlenségi, komolyabbak nem hisznek a negyvennyolcas kabinet kivihetőségében. Éppen azért arra törekszenek hogy a pártok közötti hangulatot megjavítsák.

— Ez a lényeges, mondotta például Szarabás. A baj az, hogy nagy ellenszenvet támadtak különösen Andrássy ellen. Ezt meg kell szüntetni, mert viszont Kossuth és Andrássy együtt vannak.

De kérdés az, hogy sikerül-e az ellenszenvet leszerelni. Minden valószínűség szerint emberáldozatra lesz szükség, hogy a háborgó függetlenségi tenger elcsöndesedjék.

Andrássy Gyula grófot ma este tudvalevőleg élesen aposztrofálták a függetlenségi pártkörben. Andrássy e támadásokra vonatkozólag ma azok előtt, kikkel érintkezett, csodálkozásának adott kifejezést a fölött, hogy a mostani súlyos helyzetben miképen lehet folyton személyes szempontokat követni. De ettől eltekintve, nem tudja, ugyanmond, megérteni, miért háborognak annyira némely függetlenségi. Elvégre az ő beszéde nem volt támadó jellegű, éppen ellenkezőleg. Ami az ő személyét illeti, ha csak az a kibontakozás akadály, ő szívesen félrefog állani.

Hatalom engedmények nélkül.

Bécs, április 28. A politikai helyzetnek igen érdekes szimptomája, hogy a bécsi tőzsdén ma délelőtt erős volt a kereslet magyar hitelrészvények iránt, ami nyilvánvaló jele annak, hogy a bécsi körök a kibontakozás lehetőségét biztosra veszik. Mindenesetre bizonyos, hogy a jövő tekintetében döntő volt Wekerle Sándor miniszterelnöknek tegnapi audienciája Ferenc Ferdinánd trónörökösnel, melynek, úgy látszik, meg volt az eredménye, hogy Wekerle elő tudott idézni az udvarnál egy olyan irányzatot, amely hajlandó a koalíció és a koalíciós kormány segítségére sietni.

A bécsi politikai körök meggyőződése az, hogy a magyar kormány rekonstrukciója fog bekövetkezni. Valószínűnek tartják, hogy Wekerle Sándor elnöksége alatt úgy alakul meg az új kormány, hogy abban nem lesz benne

Végkiárulás!

A Hajdu József Piac-u. 50, szám alatti csödtőmegéből megvett áruk a mai naptól kezdve becsáron alul árusíttatnak. <<<<<<<< A berendezés eladó.

sem Andrassy gróf, sem Günther Antal, se Darányi Ignác, sem Zichy Aladár gróf. Darányi helyét függetlenségi politikusokkal töltik be, nemkülömben a király személye körüli miniszter is valamelyik függetlenségi párti arisztokrata lesz. Csak az kétes még, hogy a belügyi tárcát ki veszi át. Az udvar sbbha nem hajlandó belemenni, hogy az esetleges új választásokat negyvennyolcas politikusi vezesse.

Az új kabinetnek egyedüli és kizárólagos feladata lenne amellet, hogy az állami szükségletek fedezéséről tartoznék gondoskodni, a választójogi reform megvalósításáig. *De teljesen kizárt dolog, hogy az udvar akár katonai téren, akár a bankügy kérdésében bármily legcsekélyebb koncessziót adjon is meg.* Nem tesznek kifogást az ell n, ha a függetlenségi párt elvben ragaszkodik az önálló bankhoz, ha egyébként arra az álláspontra helyezkedik, hogy az oportunitás okából egyelőre nem firtatja ezt a kérdést. Ha a negyvennyolcas többség ezt az álláspontot hajlandó elfogadni, úgy a kibontakozás igen hamarosan létrejöhet.

Kossuth miniszterelnök?

Politikai jóslások.

Budapestről táviratozza tudósítónk: Egy fővárosi estilap írja, hogy a miniszterelnöki palotában a földszintről az emeletre liftet építenek. A lap ehhez a következő kommentárt fűzi. Az eddigi miniszterelnökök képesek voltak nélkülözni a liftet s hogy most ezt felépítik, ebből az következtető, hogy oly ember fog a miniszterelnöki palotába költözni, akinek szüksége lesz a liftre t. i. Kossuth Ferenc.

Függetlenségi kabinet.

Budapestről táviratozza tudósítónk: A főváros legelőkelőbb politikai köreiből erősen tartja magát az a hír, hogy Kossuth Ferenc lesz az új miniszterelnök. A válságból kivezető utakat ezek szerint a következőknek látják: Az önálló bankkövetelésről lemond a függetlenségi párt és egyedül a választói jog reformja alapján próbál programot és kormányt alakítani. Kossuth állítólag hajlandó is volna ezt megkísérteni.

Hire jár még annak is — bár fenntartással közöljük — hogy Kossuth az általános választói jogot a pluralis nélkül is felvonná programjába.

Ebben az esetben tehát az általános választói jog cégére alatt akarnának mindent keresztülhajtani, bizván abban, hogy az általános választói jog az ausztriai példa után kedves a korona előtt.

A kormány ebben az esetben teljesen és kizárólag függetlenségi tagokból állana. Ez a tervezettség, jobban mondva találgatás a szenzációja most a budapesti politikai köröknek.

Minden természetesen még nagyon messze van a megvalósulástól, mivel a függetlenségi kormány nagyon sok akadályba ütközik. A legelső mindjárt az, hogy a banksoport nem hajlandó támogatni az önálló bank felállításának a követelésétől.

Képerkezési vállalata olajfestmények és aquarell fényképek bekerevezését izléses kivitelben a legolcsóbb árban elvállalja.

-ul, -ül, vagy -n?

*

Debreczeniek egy nyelvészeti vitában.

A magyar nyelvészeket régóta érdekli az a vita, amely immár második éve folyik a „Magyar nyelv” című folyóiratban és amelybe most debreceni laikus emberek is beleszólnak.

A vita onnan indult ki, hogy Lehr Albert, a M. T. Akadémia tagja, azt állította, hogy a nép szójára használja a testrész-nevekből *ul ül* raggal formált helyhatározókat, mint pl. *popul út, szemül vág, orrul legyint, szárnyul lő* stb. Ez ellen debreceni nyelvész-tanárok tiltakoztak és kétségbe vonták az ilyen határozóknak közönséges használatát. A *Magyar nyelv* több tanut állított Lehr Albert mellé, közöttük egy debreceni származású budapesti tanárt dr. Muraközy Károlyt, aki szerint még debreceniek szájából is minden nap hallhatók a fenti kifejezések, legalább az ő gyermekkorában hallhatók voltak. E nyilvánvaló tévedést akarta helyreigazítani az a 25 debreceni uri ember, akik Muraközy Károly dr. állítása ellen nyilatkozatot tettek közzé a *Magyar nyelv* f. évi április füzetében, amelyet érdemesnek tartunk teljes szövegében közölni:

A „Magyar Nyelv”
Tek. Szerkesztőségének.

Budapest.

Tek. Szerkesztőség!

Mint a magyar nyelv jelenségei iránt érdeklődő debreceni emberek, mi is olvastunk arról a nyelvészeti vitáról, amely Lehr Albert nyelvtudós és több debreceni tanár között folyik az *ul-ül* raggal határozók használatáról. Azt is olvastuk, hogy egy debreceni származású uri ember: dr. Muraközy Károly budapesti tanár kinyilatkoztatta, hogy gyermekkorából biztosan és jól emlékszik ilyen kifejezésekre: *képül törülte, szájul vágta, torkul fogta, orrul ütötte, nyakul teremtette, szárnyul lőtte, combul taláta, farul rugta*, mint amelyek a debreceni népnyelvben általánosan használatosak volnának.

Mi, akik szakszerűen nem foglalkozunk nyelvészettel, nem akarunk a vitába beleszólni; nem is azért s ólalnunk meg, hogy igazságot tegyünk Lehr Albert és a debreceni tanárok között, de dr. Muraközy Károlynak, aki nemcsak földink, hanem sokunknak jó barátja is, emlékeztetés nem hagyhatjuk szó nélkül. Mi ugyanis, akik kevés kivétellel szintén itt Debrecenben születünk vagy legalább a városban nőttünk és akik vagy már származásunknál fogva teljes mértékben, gyermekkorunktól kezdve ismerjük a debreceni nép nyelvét, vagy foglalkozásunkból kifolyólag sokat, mondhatni mindennap érintkezünk a debreceni néppel, soha egyetlen egy tösgyökeres debreceni ember szájából sem hallottuk a dr. Muraközy Károly által említett kifejezéseket; ellenben leghatározottabban állíthatjuk, hogy az idézett kitételeket kivétel nélkül *n*-raggal használja a debreceni nép és a környékbeli hajduság is, így: *képen törülte, szájon vágta, torkon fogta, orron ütötte, nyakon teremtette, szárnyon lőtte, combon taláta*.

A nyelvészeti vitában egyéb tekintetben nem bocsájtkozom, ennyit az igazság, a debreceni és vidéki népnyelvi helyes ismerete érdekében szükségesnek tartottunk nyilvánosan elmondani.

Ezzel maradtunk a Tekintetes Szerkesztőség iránt

Debreczenben, 1909 március 1.

Kiváló tisztelettel:

Dr. Boldizsár Kálmán rendőrkapitány, Id. Komlóssy Arthur a Csokonai-kör alelnöke, takarékpénztári aligazgató, Király Gyula gazdasági tanácsnok, Rácz Lajos gazdasági titkár, szerkesztő, dr. Körösi Kálmán a Csokonai-kör ügyésze, Mile Pál t. rendőrkapitány, Medgyaszay Miklós árvaszéki ülnök, Simon István ref. tanító, Simon Miklós rendőrkapitány, dr. Tüdös János ügyvéd, takarékpénztári jogtanácsos, Lovász János hivatalnok, Szabó István városi adópénztáros, Zoltai Lajos Debreczen sz. kir. város muzeumának őre, dr. Komlóssy Pál t. rendőrkapitány, Dávidházy Kálmán könyvkötő, ipartestületi elnök, Csóka Sámuel városi tanácsnok, Hódy Béla református egyház levéltárnoka, Király József gazdálkodó, Könyves Tóth Kálmán, református lelkész, Dr. Könyves Tóth Mihály mezőrendőrkapitány, id. Pálffy Gábor földbirtokos, id. Sámy Béla biztosító intézeti tisztviselő, Szele György református lelkész, Udvarhelyi Géza városgazda, Vecsey Zoltán földbirtokos.

A szultánt Szalonikiba vitték.

Hogyan történt a trónfosztás?

Beszélgetés az új szultánnal.

Immáron V. Mohamed ül az ozmán birodalom trónján s Abdul Hamid csupán azért könyörög, hogy életben hagyják. Az ifju-törökök, akik a helyzetnek az urai, úgy látszik, rengeteg bűnel dacára is megkegyelmeznek a volt szultánnak, akit tegnap Szalonikiba internáltak családjával együtt.

A legutóbbi törökországi eseményekről szóló távirataink ezek:

Abdul Hamid bűnel.

Konstantinápoly, április 28. A lapok külön kiadásban félhivatalos jellegű kommunikét tesznek közzé a trónváltásról. A kommuniké történelmi visszaillesztést vet Mured szultán uralkodására és részletesen ismerteti Abdul Hamid abszolutisztikus uralmát, különösen kiemelve az *államférfiak ezreinek megsemmisítését és a legutóbb felidézett forradalmat*. A kommuniké ezt mondja továbbá:

— Abdul Hamid uralma történelmi intőpéldaként szolgálhat az ozmán dinasztíának. *Az ég kétségkívül megfogja büntetni Abdul Hamidot. V. Mohamed trónra lépésének bejelentésével végződik a kommuniké.*

A macedon hadsereg a helyzet ura.

Konstantinápoly, április 28. Szemben az európai sajtó állandó helytelen fejtegetéseivel és a helyzetről közölt ítéletével amelyek szerint a legutóbbi események folytán *az ifjutörök bizottság teljesen visszanyerte kezdetben gyakorolt domináló hatalmát*, megállapítják, hogy ez idő szerint nem a bizottság, hanem a macedon hadsereg uralja teljesen itt a helyzetet, amj valószínűleg sokáig fog tartani és a megnyugtató, valamint a zilált belső helyzet konszolidálódása és az új éra további

BLATTNER GYULA Debreczenben,
Piacz-utca 69. sz. Megyeházával szemben.
— Telefon szám 468. —

Épület és diszmű ügyvezetési vállalatát ajánlja az építész és építető urak szives figyelmébe.

kialakulása érdekében sürgősen szükséges is volna.

„Ne bántás'ok az életemet!”

Lordor, április 28. A Daily Telegraph jelenti Konstantinápolyból: Abdul Hamidot a ketorák kihurolták a szobájából s a két tiszttől, két képviselőből és két szenatusból álló bizottság elé állították. Amikor a szultán a bizottságot meglátta, halálsápadt lett, minden tagja reszketett és félelmében kiabálni kezdett:

— Miért akarjátok az életemet?

Senki sem válaszolt a kérdésére.

— Harminchárom évig uralkodtam — folytatja a szultán — miért akarjátok hát az életemet? Hegyjatok élni, megteszek mindent, amit akartok.

Kimerülten rogyott le a divánra és ezt kiáltotta:

— Vigyetek engem és családomat a Cseszégán-palotába, ott születtem és ott is akarok meghalni.

Hegyan történt a trónfosztás?

Páris, április 28. Azt a hírt, hogy Abdul Hamid szultán már nem él, nem erősítették meg. Ide érkezett magántávíratok szerint a kamara és a szenátus küldöttségének csak hosszas fáradozás után sikerült a szultánt elérnie. A szultán visszavonult a hárembe. A küldöttség mellé beosztott macedóniai tisztek felszólították a főeunuchot, hogy közölje a szultánnal, egy küldöttség azonnal beszélni óhajt vele. Az eunuch háromszor a szultán nélkül tért vissza, de mindannyiszor újból visszaküldték a belső termekbe a padisahért. Amikor az eunuch negyedszer ment vissza a szultánért, a tisztek is követték. A tisztek a szultánt a háremben ájultan találták a szőnyegen. Mintegy husz asszouy és rabszolganő foglalatokodott körülötte. Amikor a szultán magához tért ájulásából, a küldöttség vezetője közölte vele a trónfosztási határozatot. A szultán nagyon remeg az élete miatt.

Konstantinápoly, április 28. Annak a küldöttségnek a szónoka, amely Abdul Hamidnak detronizálásáról való hírt megvitte, Esszad esendörparancsnok, a durazzói képviselő volt, aki a Koitan albán előkelő családból származik. Esszad katonai tartásban és katonai rövidséggel tett eleget feladatának, ami Abdul Hamidra láthatóan mély benyomást tett. Jellemzi a Yildiz tegnapi hangulatát, hogy a szultán még félórával elvezetése előtt is majdnem összes hivatalnokainak, a szolgálknak, valamint egy fordítónak munkákat osztott ki. A Yildizlakók legnagyobb része az utolsó pillanatig reménykedett a hamidi uralom megmentésében.

Berlin, április 28. A Tageblatt konstantinápolyi tudósítója, ki szem és fültanuja volt Abdul Hamid szultán letételének, azt jelenti, hogy Abdul Hamid a következőket mondotta:

— Az ottomány alkotmány megnyitása óta soha sem tértem le az alkotmány utjáról. E tragédia szerzőinek megbüntetését Istenre bízom. A legutóbbi eseményekben semmi részem sem volt. Uralkodásom alatt diadalmas hadjáratot folytattam Görögország ellen s országomat nagyon sokszor kellemtelen helyzetből mentettem ki. Ha mindezek ellenére lemondásomat akarják, úgy hadmenjen teljesebbé Isten akarata. Csak arra

esküdjének meg, hogy életemet nem bántják és hogy családomat ne hurcolják nyilvánosan végig Konstantinápoly utcáin. Még egyszer kérem hogy életemet biztosítsák.

V. Mohamed szultán.

Konstantinápoly, április 27. Az eskütétel ceremóniája után az eddigi kabinet minisztertanácsot tartott, állítólag hogy a néphez a trónváltás ügyében intézendő proklamáció dolgában határozatot hozzon. Az ozmán Lloydnak Achmed Riza kabinetalakítási megbízatásáról és a miniszterek jegyzékéről szóló híre eddig nem nyert hivatalos megerősítést. Portakörökben és számos képviselői körben igen dicsérik Tevfik pasa nagyvezér hazafiasságát, aki ily súlyos válságban a megoldásig helyén maradt és kártársait is kitartásra buzdította.

A mai üdvölvések következtében Sztambulban és Galatában pánik keletkezett, Baj nem történt.

Hírlik, hogy az új szultán a parlamentre bizta, hogy első titkárát és első kamarását kijelölje.

London, április 28. Miután a török nemzetgyűlés a szultán letételét határozta el és Mahmud Resad herceget szultánná proklamálta, a Daily Chronicle tudósítója meglátogatta az új szultánt. A tudósító azt jelenti, hogy az új szultán igen csendes és nyugodt ember. Olyan ruhában fogadta a tudósítót, mely ezelőtt körülbelül tizenöt évvel volt divatos. Bár 65 éves, haja mégis egész fekete.

A szultán utnak indulása.

Konstantinápoly, április 28. Abdul Hamidot tegnap éjjel szállították Szalonikibe. A volt szultánnal éjfél előtt megjelent a hadsegéde, aki a pályaudvarra kikísérte. Az udvari fogat fél kettőkor várakozott Abdul Hamidra, aki polgári ruhába volt öltözve. A volt szultán egészen ősz volt, mivel a szakállát napok óta nem festette. A szultán kocsija után két fia jött egy kocsiban, egy harmadikban pedig tizennégy háremhölgy ült, akiket eunuchok kísértek Abdul Hamidot a pályaudvaron senki sem üdvözölte.

Beszélgetés az új szultánnal.

Konstantinápoly, április 28. Az új szultánt a Daily Chronicle tudósítója meglátogatta. A szultán igen barátságosan fogadta az újságíró, akinek a következő kijelentést tette.

— Ön az első európai, akivel 33 év óta beszélek. Ha igaz az, hogy az emberek karddal a kezükben hatalmasok, sokkal inkább igaz, hogy tollal még hatalmasabbak.

Majd a sajtót, különösen az angol lapokat dicsérte meleg hangon. Kijelentette, hogy a kormányzásban igazságos lesz, akár a törökökkel, akár marokkal szemben. Végül azt mondta, hogy hiva az alkotmánynak és a parlamentárizmusnak.

Működik a hadbíróság.

Konstantinápolyból táviratozzák: A hadbírósnak 3 nap alatt 300 ember felett kell mondani ítéletet. A tegnapi nap folyamán 200 tisztest, 200 altisztest, 50 közkatonát és 70 hadsrát ítéltek halálra.

A macskaszelidítő kincsei

Egy debreczeni artistanő eltűnése.

Gazdátlan százezrek.

A debreczeni orfeumlátogató közönség bizonyára még emlékszik arra az előkelő megjelenésű angol nőre, aki a múlt nyáron nyolc szelidített macskájával esténként a Bika nyári orfeum-helyiségében zajos tetszés mellett érdekes produkciókat mutatott be. Erről az asszonyról már debreczeni tartózkodása alkalmából beszélték, hogy övében százezreket érő értékpapirokat hord magával és ezeken felül is házai és birtokai vannak messzi hazájában.

Az orfumszezon végével Claire — így hívták a fekete angol asszonyt — kísértő férjével, John Beasy-vel hosszabb körútra, Olaszországba indult. Estéről estére zajos sikereket ért el mindenütt és az így szerzett pénzt mindig az Angol-osztrák bank utján Grázba utalta, hol vagyonát a nemzetközi artista páholy ügyessége kezelte. Ez év elejétől kezdve azonban elmaradtak a küldemények és a páholy, ahol jól ismerték a miss pontosságát és szinte tulzott takarékoságát, sehogysem tudta elképzelni, hogy mi történt az artistanővel. Annyit tudtak, hogy legutóbb az emlékező es földrengés idején a messzina „Teatro di Municipio“-ban lépett fel, de hogy innen hova ment, vagy mi történt itt vele, azt a páholyak nem sikerült megállapítani. Sokan azt hiszik, hogy a házaspár a rettenetes földrengés áldozata lett, mert másképpen alig hihető, hogy ne adott volna eddig már életjelet magáról.

Az artista páholy a körülbelül 500 ezer korona-ára rugó vagyon birtokosait most hivatalos szervei által próbálja felkutatni és ezért hivatalos lapjának legutóbbi számában a következő körözvényt adta ki:

31023—99.

Körözvény.

John és Claire Beasy házastársak, mindketten macskaszelidítők, angol alattvalók, még 1908. őszén művészi körútra indultak Olaszországba. A megejtett nyomozás szerint nevezettek december 28-án, a nagy földrengés idején Messinában tartózkodtak, hol is a „Teatro di Municipio“-ban léptek fel. Nevezettek több százezer koronára rugó és értékekből álló vagyonokról szóló okiratokat megukkal vitték és nevezett időtől fogva magukról életjelet nem adtak. Az eltűnt egyéneknek levő értékpapírok a következők: Páris város, a „Credito Foncier de France“ a német állam, a porosz királyság államtartozásáról szóló kötelezvények. Ezenkívül következő intézeteknek takarékpénztári betétkönyvecskéi: „Közs. takarékpénztár Gráz“, „Városi takarékpénztár Berlin“, „Orsz. takarékpénztár Gráz“, Városi takarékpénztár Göttingen“ és végül „Hanover város takarékpénztára“ által kiállított és készpénzbetétekről szóló betétkönyvek. Felhívtnak a hatóságok és magánosok, hogy amennyiben az eltűnt egyénekről bármiféle felvilágosítást adni tudnak, avagy nevezett értékek hollétéről tudással bírnak: azt bejelenteni sziveskedjenek, ugyancsak felhívtnak a messzina földrengés felsegélyezésére alakult minden nemzetbeli segélybizottság, hogy indítson eljárást aziránt, vajjon nevezett egyének nincsenek-e valamelyik körházban barakban elhelyezve, avagy a messzina romok között nem találtattak-e fel a fentnevezett iratok.

Legjobb a Békési Róza „Csont“ szappana.

Ha ez a hirdetés sem vezet sikerre, még nemzetközi bonyodalom is keletkezhet, mert egyszerre az osztrák és az angol kincstár is igényt tart majd a gazdátlan vagyona.

A romantikus szerelem vége

Álöltözés és leleplezés.

Nem mindennapi szerelmi komédia játszódott le Debreczenben, aminek az utolsó felvonása az elmúlt éjszaka zajlott le. Egy romantikus ifjú választotta nagyon különös módját a kedvese meghódításának. Olyannyira különös és romantikus módját, hogy a rend őreinek is lesz beleszólásuk a dologba.

Nem utolsók a komédia előzményei sem. Egy debreceni ifjú — aki foglalkozására nézve különben csak egyszerű kereskedő, amolyan romantikus módon olyan ideált választott magának, akinek a kezét senki nem remélhette egyhamar megkapni. Ő azonban állandóan udvarolt szíve választottjának, jobban mondva állandóan zavarta kellemetlen viselkedésével.

Legelőször természetesen a holtig melletti szerelmi vallomásokon kezdte, mi kor ezzel nem ért el nagyobb eredményt. Merészebb lépésekre határozta el magát.

Meg kell jegyeznünk, hogy az ifjú imádottjának van egy nagyon komoly udvarlója is. Ennek azonban eddig nagyon kevés szerepe volt az egész történetben.

A merészebb lépések megtétele után azonban figyelmeztette egy párszor a romantikus hajlamu ellenfelét, hogy viselkedjék valamivel rendesebben. Az utóbbi időben ugyanis türelmetlen lett már folytonos alkalmatlankodása, amely egészen üldözés számba ment. Órák hossziglan sétált az imádott ablaka alatt és minden alkalmat megragadott a bosszúságszerzésre.

A legtalpraesettebb dolgot azonban az elmúlt este követte el. Női áruhába öltözött és úgy hatolt be ideáljának a lakására, sőt be egészen a hálószobájába.

A csinyje azonban csak részben sikerült. Az álöltözete dacára is felismerték, ha nem is azonnal. A felismerési jelenetet nem is részletezzük. Véletlenül azonban ott volt a komoly imádó is. És ez adott komolyabb jeleket az esetnek. A romantikus hajlamu ifjú ugyanis alaposan helyben hagyta. Állítólag még az ideál is segített ebben a munkában. Ennyit már nem bírt el a mi ifjú sem. Feljelentette az esetet a rendőrségen, hogy azonban az imádottja és a komoly udvarló sem hagyják annyiba a dolgot, az bizonyos.

SPORT.

Vívóakadémia Debreczenben.

Debreczenben május 2-án délután öt órakor tartandó országos vívóakadémia iránt egyre nagyobb érdeklődés mutatkozik. Az akadémiaira igen sok országos hírű vívómester adta le nevezését, ami az akadémia sport-szerű sikerét is előre biztosítja. A zsűribe találjuk a debreceni előkelő sportférjak közül: Porubszky Jenő tábla elnököt, Vecsey Zoltánt, Lestyán Adorjánt, Láng Sándor drt, Tüdös János drt, Bánó Lehel, Domahidy Elemért s még többeket, kik máris gondoskodtak a verseny díjazásáról. Érdekeset kölcsönöz az akadémianak az, hogy részt fog azon venni Magyar Imre és fia zenekara is: nevezetesen a verseny előtt és

a szünetelés a'att, zeneszámokkal fogja a közönséget szórakoztatni.

Tennisz a Sport-téren. A debreceni Tornaegylet folyó hó 27-én tartott választmányi ülésén a tennisz pályák megnyitását május hó 2-ára, vasárnap délutánra tűzte ki: Az idejny jegyek (15 kor. és 5 korona tagsági díj) valamint a havonkénti jegyek (5 korona) váltására, vagy a sporttéren, vagy pedig a Közgazdasági Bankban, Vámos Miklósnál lehet jelentkezni

A por.

*

Két nap óta a por és a szemét témája ismét aktuálisá vált Debreczenben. Mióta a nap kisütött s verőfényt áraszt, üde tavaszi hangulatot az utcán, szárnyaira kapott az áprilisi szél s a napsugarak élvezésétől cudar erővel, ádáz irigységgel foszt meg benünket, szelet még csak elviselnők valahogy, de az már igen kellemetlen, hogy ezzel együtt rakásra hull a szemünkbe, nyakunkba az utca pora és szemete is. A napsugár és a szemét — ez a két elválaszthatatlan cimbor — pedig energikusan juttatja eszünkbe, hogy veszedelmesen közeledik a nyár, ez a kellemetlen időszak, amely a közegészségügygel nagyon rossz lábon szokott állani.

Mi, Debreczen egyszerű adófizető polgárai, már most is kijelentjük, hogy nem szívesen egyezünk bele, hogy késő őszig valahányszor egy kisebb szellő ke-rekedik, mindig megadással és türelemmel nyeljük a port s vigyük haza magunkkal az utcai szemetet. Eleve kérjük az illetékes köröket, gondoskodjanak már most arról, hogy az utcákat ettől a balkáni állapottól megszabadítsák s ne legyenek a járó-kelők szakadatlanul abban a helyzetben, hogy amikor a korzón sétálgatva levegőt akarnak szívní, arcunkba vágódik egy adag por és ut-széli hulladék s bizony semmit sem él-v-zhetnek a tavasz és a nyár kellemes-ségeiből.

A köztisztaság rendezésének kérdését a tavaszi és nyári időjárás szeszélye teszi égetően aktuálisá. Meg kell ragadni minden kínálkozó alkalmat, hogy mennél előbb tiszta, takarított, gondozott utcákon járassunk s teljes nyugalommal nézzünk a fertőző betegségekkel és tisztatlansági molesztálásokkal fenyegető nyár elé. A város vezetőségének okvetlenül módot kell találnia a radikális segítségre: ez a por és ez a szemét amely most két napon át az utcákat állja, figyelmeztető lehet arra, hogy a hatóságok ezt a kérdést sürgősen és komolyan karolják föl s a köztisztaság gyökeres rendezését egyszer s mindenkorra biztosítsák.

Színház.

Műsor.

Csütörtökön, Figaró házassága, vigjáték. Vizvári Mariska fellépte.
Pénteken, Kaméliás hölgy, dráma. C) bérlet. Vizvári Mariska fellépte.
Szombaton, Válgunk el, vigjáték. A) bérlet. Vizvári Mariska fellépte.
Vasárnap, Atalanta, operett.

Fejérváry megbélyegzése.

Mit mond a külföldi

történelmi krónika.

Késő éjszaka táviratozza budapesti tudósítónk: Érdekes és nagyarányú konfliktus támadt Fejérvári báró és a lipcsei bibliográfia társaság között, amely most adja ki a Mayer lexicon. A lexicon ugyanis a következőket írja Fejérváryról: Alig lépett Fejérváry báró a kormányra, máris kimutatta abszolutisztikus irányát. Megvonta a gyülekezési jogot, a sajtószabadságot ignorálta, eltávolította az állam pénztét, a közigazgatás törvényes jogkörét erőszakosan tiportá el, a tisztviselők fizetését jogtalanul megtagadta, a törvényeket lábbal taposta, a nagy tömeget oktanul fellázította az állam ellen.

Ilyen és még ezekhez hasonló súlyos igazságokat tartalmaz a lexicon cikke.

Fejérváry mikor megtudta a cikk tartalmát, azonnal Bécsbe szaladt segítséget kérni. Ott azonban kijelentették, hogy ők ebbe a dologba semmiképpen sem folyhatnak belé, intézze el tehát Fejérváry magánosan az ügyet, ha sérelmesnek tartja magára nézve.

Fejérváry tudósította a bibliográfiai társulatot, hogyha a cikket nem törlik, vagy nem „helyesbitik“, megindítja ellenük a sajtóper — minek állítása szerint a cikk adatainak a valótlanságát kézzel foghatóan be tudja bizonyítani.

Ezt már igazán szeretnők látni. Ha a nemzeti kormány meg nem bélyegezte darabontokat, hát megbélyegzi helyettük az elfogulatlan történelmi krónika.

HIREK

— **A kormány felmentése a hivatalos lapban.** A Bud. Tud. jelenti, hogy a kormány felmentéséről szóló királyi kézirat a hivatalos lap holnapi számában jelenik meg.

— **A német császár Bécsben.** Bécsből táviratozzák: Vilmos német császár látogatása királyunknál május hó közepén fog megtörténni. Vilmos császár május 12-én érkezik Bécsbe s két napot föl ott.

— **A debreczeni gyermeknap.** A liga helyi intéző bizottsága tegnap küldötte szét a rendező bizottság meghívóit, a ma délután 5 órakor a városháza nagytermében megtartandó értekezletre. Akiknek a meghívó idejekorán nem kézbesítették, azokat az intéző bizottság tagjai személyesen értesítik a teendőik felől. A mai nappal megtörténnik az első lépés a 22. és 23-iki gyermeknapok sikere érdekében.

— **Eihunyt debreceni százados.** Rubos Vince debreceni 39. gyalogezredbeli százados, a 39. gyalogezred debreceni kiegészítő parancsnoka, mint sajnálattal értesülünk, az éjjel Bécsben meghalt. A városzerte népszerűségnek örvendő százados hosszabb ideig betegeskedett. Néhány hét előtt baját orvosolandó Bécsbe ment, ahol egy kórházban halt meg. Halálát Berzöffy Vince, az Alföldi takarékpénztár főtisztviselője, mint testvéröccse gyászolja.

1909/1 1-2 old.
Viepesulobol

A filharmonikusok Debrecenben. Sok gondot okoz annak a szűkebb körű rendező bizottságnak, amely a zenekedvelők társaságának tagjaiból alakult a 46 tagból álló vendégek fogadása, elhelyezése és ittlétüknek kellemessé tétele. Hogy mily óriási apparátussal érkeznek a budapesti filharmonikusok, fogalmat alkothat magának bárki ha regisztráljuk, hogy hangszereik és felszerelésük beszállítására két stráfszekeret kellett az egyik helyi szállíónál megrendelni. A közönség úgy látszik tudja, mily zenei műélvezetben lesz része, legalább ezt bizonyítja az az érdeklődés, mely a jegyek elővételénél mutatkozik. A vidékről is nagy számú előjegyzés mutatkozik, miért is kívánatos, hogy akik nem tagjai a hangversenyt rendező zenetársaságnak, mielőbb gondoskodjanak jó helyekről. A jegyelárusítást Csáthy Ferenc könyvkereskedő eszközli — aki ma beadványt intézett a választmányhoz a Bika termék ültőhelyekkel való kihasználására. Szóval az előjelekből ítélve zsufolt ház fog a budapesti filharmonikusok hangversenyében gyönyörködni.

Fosztogatás a debreczeni vonaton. A debreczeni rendőrséghez érdekes feljelentés érkezett ma. Dercsényi Bertalan budapesti Jankitsztviselő tette a feljelentést azért, mert Szatmárra utaztában a debreczeni vonaton meglorták. A dolog úgy történt, hogy a vonaton Debreczen előtt Dercsényi elaludt és Mihályfalván, ahol felébredt, észrevette hogy pár száz korona pénzt tartalmazó tárcája eltűnt. A szomszéd ülékében utazó Képersy Lászlóné budapesti uriaszonynak is ellopták a ridiküljét, amelyben ékszerek, pénz és vasuti jegy volt. A rendőrségről a debreczeni ügyészséghez tették át a feljelentést, mely széleskörű nyomozást indított az utasok fosztogatója kitének felderítésére.

Óriási erdőtüz. Szilágyson lyórol táviratozzák: Szilágyoslyó város mellett elterülő Magura hegység erdősegeiben tegnap délután három órakor tűz támadt. A tűz óriási kiterjedést nyert az egész környéken, a falvakban zúgnak a harangok, a rendőrség és a csendőrség kényszeríti a lakosságot, hogy az oltásban segítkezzenek. A nagy szél mellett rohamosan terjed a tűz, úgy hogy a lakosság fáradozása teljesen kárba vész. *A kár kiszámi hatatlan.* Oltás közben többen *égési sebeket szenvedtek.* A tűz okát megállapítani még nem lehetett. Azt tartják, hogy gyújtogatás történt.

Halál a vonaton. Tragikus módon halt meg Szűcs István debreczeni vagyonos kereskedő. Tegnap a hajnali személyvonattal Budapestre utazása közben Kaba és Püspökladány közötti vonalon szívzselhűdés érte. Az utasok között nagy konsternációt idézett elő a hirtelen halálozás. Az elhunyt családja az alisan engedelmevel Debreczenbe szállította Szűcs István holttestét, akit holnap fognak eltemetni.

Házasságok. A debreczeni állami anyakönyvi hivatalban a mai nap folyamán a következők kötötték házasságot: Pásztor György—Magyar Juliánnával, Máthé László—Nánássy Camillával, Szabó Bálint—Szathmári Juliánnával. Házassági kihirdetés végett jelenkeztek: Montlika András—Blága Máriával, Pekán János—Matur Ilonával.

Tűz a Salétrom-kaszárnya mellett. Ma déli egy órakor a Salétrom-kaszárnya háta mögött egy szeméttomb ismeretlen okból kigyuladt. A nagy szél miatt veszedelem fenyegette a kaszárnyát is, de a tűzoltók Publik Ernő főparancsnok vezetésével pár perc alatt megjelentek a tűz helyszínén és azonnal eloltották a tüzet.

Összeesett az utcán. Bux Rudolf debreceni csavargó tegnap rengeteget ivott és összeesett az utcán. Az emberek azt hitték, hogy beteg s a mentőkért telefonáltak. Ekkor derült ki, hogy semmi baja sincs. Buxot bevitték a rendőrségre, ahol lezárták.

A nap halottal. A tegnapi nap folyamán a következő haláleseteket jelentették be az állami anyakönyvi hivatalnál: Kovács Juliánna ref. 18 éves, Nemes Lajos ref. kömüves 31 éves, Nyitrai Endre római kath. 6 hónapos, Lovas Juliánna ref. 2 éves, Major István ref. 5 napos, Róth Jakab ág. ev. magánzó 78 éves, Elek Margit ref. 5 hónapos.

Kié az ezüst kanál? A nyiregyházi rendőrség táviratilag kereste meg a debreceni rendőrséget, hogy Rác Miklós debreceni csavargót elfogták s találtak nála egy ezüst kanalat. Rác ellen megindították a vizsgálatot.

Kolibri szivarkahüvely különleges szópókával, feltétlenül izelje meg mindenki kapható Harmathynál Fűvészkert-u. 14.

Kugler (Garbeaud) cukorkák főraktára Kottsek Gézánál.

Májusi költőzködés előtt felesleges könyvet jó árban megvevő Acél Anti quéruma Piac-u. 24. Telefon 585.

Női és férfi ruhát szépen és gyorsan tisztít és javít a legutányosabb árban Elek András Eryház-tér 3.

Fiatalkorúknak nagyon megfelelő utcai szoba, nagy előszobával a Piac utcán kiadó czim a kiadóba.

Fényképezési készülékek és kellek kaphatók legolcsóbb árban Thaisz Arthur papirkereskedésében.

A Néptakarékpénztár m. sz. helyiségét a mai napon Piac-utca 75. szám alá helyezte át.

Költőzködőknek villanyesengő bevezetéseket, javításokat és évi karbantartást, valamint villanycsillárok átszerelését a legutányosabb eszköz i Földes Sándor elektro'chnikai vállalata Piac-u. 26. Nagyatfalk udvar. Telefon 210.

Törvénykezés.

Baleset az utcán. A múlt év december 1-én Eperjessy Imre debreceni mészáros mester kocsin hajtattott a szük Pásti-utcán. Bement egy üzletbe, ahol dolgozott és egy fiatal gyerekre bízta a lovakat. Ezek azonban valamitől megbokrosodtak, vágatásnak eredtek és egy tíz éves Katz Mihály nevű iskolásgyereket elütöttek, aki egy hétig fekvő sérüléseibe. Eperjessy Imrét, aki gondatlansága folytán oka volt a balesetnek, ma vonta felelősségre a debreceni törvényszék büntető tanácsa Hoffmann József táblabíró elnökle alatt. A gondatlan mészárosot husz korona fős és tíz korona mellékbüntetésre ítélte a büntető tanács. Az ítéletnek, mely jogerős, a végrehajtását a büntető novella rendelkezése szerint egy évre felfüggesztették.

Fogházra ítélt betörő. A debreceni törvényszék büntető tanácsa mai ülésén két havi fogházra ítélte Keserü László püspökladányi legényt Kiserü január 26-án éjjel Püspökladányban felfeszítette Krausz Róza lakásának egyik ablakát, ott behatolt és a sifonból egy koronát és három darab aranygyűrűt elloptott. Az ítélet jogerős.

Eladó.

Egy 25.000 lakossal bíró városban egy

villanyszínház

saját villanyteleppel, teljes berendezéssel esetleg épületekkel, 600 négyszögöl területtel jutányos árban eladó.

Bővebb felvilágosítás nyerhető e lap kiadóhivatalában.

Lüszter köpeny

hosszu frt 7.50

Vászon köpeny

frt 5. --

HALMÁGYI divatáruházában.

Tavaszi öltönyt, felöltőt, színes mellényt legszebben tisztít

H R A B É C Z Y A N T A L

Gyár és főüzlet Széchenyi-u. 42. Fiók-üzlet Csapó-utca 28.

Telefon 323. sz.

 Alapított 1880.

Apró hirdetések.

Egy utcái csinosan kiterozot szoba előszobával a Piacz utcán kiadó Czima kiadóba

Fekete márvány, tükrös trimót keresek czim a kiadóba.

200 hektó ó és új kitűnő Sámsonkerti bor eladó. 50 literen felüli mennyiségben is kapható. özv. Borossy Gyuláné Bathiányi u cza 4.

Ha nincs pénze és szüksége van, vászon asztalterítő, szövet és csipke függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és flanel takarók férfi és női felöltők, kéz férfi fiu öltönyre vagy tükrös, kép és butor, a mai naptól fogva oly olcsón lesz eladva, hogy mindenkiné sajtát érdeke, hogy e y próba bevásárlást eszközöjón Tisztelettel Kaiser Salamon.

Vigyázzon! Uraktól levetett ócska ruhákaitan tisztességes árban vesz Rósenberg Beni Bádogos-utca 4. szám.

Ügyes varrólányok azonnali belépéssel felvétetnek Vanger Sandor Bathiányi-u. 1. Ugyanott tanuló lányok.

Eladó egy és fél nyilas szőlő a Bodán Értekezhetoi lehet új Mó icztelep 14. 88 sz. alatt. Szücs Imrénél Debreczen.

40 hektó/iter ujlétai Rizling bor van eladó Molnár Mihály Ujlata

Költöztetések alkalmával elő forduló villa mos czengők á helyezését valamint ujonnan való berendezését elvállalom olcsón és pontosan Geller Hatvan-u. 8.

Eladó 3 szoba, előszota május 1-re Bethlen utca 25.

Ezerjó Rizling Kövidinka és csemege szőlő vesszők még kaphatók Molnár Lukács Mária telepérről megrendelhető Kossuth utcai üzletemben Telefon 630.

Üzleti könyvek csakis Hoffmann és Kronovitznai Piacz-utca 49. kaphatók olcsó árban.

Hordók és üres badog szelenczék eladók a kiadóhivatalban.

Eladó Széchenyi kert 8. ház, óriási telekke nemes gyümölcsösse, cseréppel fedett téglá épülettel.

Hizmoeter gyermektelen május hó 1-re kerestetik. Vár nteza 2.

Villanyvilágítást

lakásokban, üzletekben legjobb anyaggal legjutányosabban rendez be

a Debreczeni első elektrotechnikai gyár és vállalat.

Kossuth-u. 1. Telefon 168.

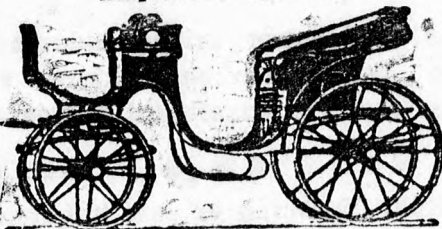
1909. Tavaszi áruk:

1 mtr. 120 cm. Pepita szövet . . . 40 kr.
1 m. 120 cm. Mode Raye szövet 65 és 70 kr.
1 mtr. 120 cm. Mélé szövet . . . 70 kr.
1 mtr. Borduros kreton 24. 27 és 33 kr.
1 m. Borduros mosó de'ain 30, 34 és 28 kr.
Francia gyapju delain 50, 54, 60 és 75 kr.
Jómosó Cosmanosi kartonok
Batiztok, angol zephirek
Ruha vásznak, kreppok
Keztyük, harisnyák

divat napernyők. Szépe Lajosnál

Fábián László

kocsigyára
DEBRECZEN, Hatvan utca 61. szám.
Alapított 1901-ben.

Raktáron tart mindennemű hintót és hajtókocsit Régi kocsikat újakra becserél. Jó karban levő javított kocsik mindig raktáron vannak. Javításokat olcsón és pontosan eszközöl. - Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Szakképzett irodai munkaerőket: mérlegképes könyvvezetket, gyorsírókat, gyönyörű írásu lev. lezőket, gyors számolókat lelkiismeretesn kiképez, előkelő cégeknek ajánl

Zalai Márk tanár

3 havi könyviteli szaktanfolyama felnőtték számára. Kezdeté május 3 Beiratás naporta 10-12-ig (József kir. hg. utca 42. sz. udvarkerti lakás.) Tandij 60 korona,

Donogán és Somossy

Debreczen, Kistemplombazár.

Menyasszonyi kelengye divatáruház.

Szőnyegek. - Függönyök. -

Ágy és asztalterítők. - Pelüsch

takarók. - Linoleum. - Bu-

torszövetek

„ óriási raktára „

Eladó

egy 4 lóerejű jókarban levő

légszeszmotor

Megt kinthető Debreczen sz. kir. város könyvnyomdájában.

Millió háziasszonyak tisztitanak

Globus

Fémtisztítókivonatal

mely a legjobb Fémtisztítószer a világon.

Kerékpározók

mielőtt kerékpárt vagy bármily alkatrészeket szándékozik venni, saját érdekében keresse fel cégemet, hol olcsón gyari árban szerezheth be mindent. Raktáron tartok elsőrendű

kerékpárokat,

valamint mindennemű alkatrészeket, 20 koronán felüli vásárlásokat és javításokat kedvező fizetési feltételek mellett eszközök. Varrógép, gramaphon és villamosságí czikkeek raktára és mindezek javítása

B. pártfogást kérve, tisztelettel Geller Henrik, ezelőtt Geller és Németh Debreczen, Hatvan-u. 8.

Magyar ember csak ma yar as ányvizet ig ek!

Magyar ásványviz

forgalmi és kivitei részvénytársaság Budapest, V., Báthory-utca 5. szám.

Kizárólag természetes magyar ásványvizet hozunk forgalomba.

Egy liter viz ára palackcsere mellett:

Borszéki Boldissár, idült gyomorhaj ellen
Borszéki Fokut, az ásványvizek királya
Borszéki Kossuth, vérszegénység ellen --
Bodóki Matild, alkális savanyuviz --
Baross, vesehaj ellen --

Borhogyi, hügyhajtó -- -- -- --
Boholti, udító viz -- -- -- --
Előpatáki, sárgaság ellen -- -- -- --
Felsőrákosl Mária, légsóhurut ellen --
Hargittaliget, udító ital -- -- -- --

Horgász, étvágygerjesztő -- -- -- --
Káson-Salutaris -- -- -- --
Répáli, égvényes ásványviz -- -- -- --
Szekely-Salters, idült gyomorhajok ellen --
Stojkal, cukorbetegség ellen -- -- -- --

Kérdezze meg az orvosát és megtudja, hogy a

természetes ásványviz

gyógytatása és kellemes íze ösze nem hasonlítható a mesterséges ásványvizekel.

Magyar ásványvizeinkkel a külföld majdnem összes gyógyvizet pótolhatók.

Helyi érv. Halmagyí József - Kapható mindenütt

1909/1 1-2 old.
Viepesutobol

Női czipóket **Telefon 602.** **Férfi czipóket**
nagy választékban, nagyon olcsón
csak GLÜCK EDE
cipő üzletében vehetünk
Kossuth-utca sarkán. A kistemplommal szemben.
Tessék meggyőződni!
Gyermek czipóket **Telefon 602.** **Fiu czipóket**

Kovács Gyula és Társa női és gyermek felöltők divatterme
Debreczen, Főter 55. s. sz.
☼☼ (Hungária kávéház mellett). ☼☼

Van szerencsénk a nagyérdemű hölgyközönség szives tudomására hozni, hogy a tavaszi idény
ujdonsággal legjobb választékban divattermünkbe raktáron vannak, melyek megtekintésére b.
látogatásukkal szerencsétlenül méltóztassanak.

A tavaszi idény ujdonságai:

Sima és angol hosszú palettók. Ottomán selyem kabátok, kimonok, divat gallérok

Leány és gyermek felöltők.

Costümök és divat aljak minden színben. Szövet, delaine és mosó pongyolák. Jouponok. Csapke
tűll, selyem és szövet blousok.

Még számos itt fel nem sorolt cikk, melyek
nagy választékban raktáron vannak, a legol-
csóbb szabott árak mellett szereshetők be.

KONCZ JÓZSEF

gőzerőre berendezett kelmefestő és vegyszeti ruhatisztító intézete

DEBRECZEN.

Műhely és főüzlet: **Arany János-utca 10. sz.**

Felvételi üzletek:

Batthyányi-utca 2. szám és Vár-utca 3. szám. Zenede kisépületében, az udvarban.

••••

Van szerencsém tisztelettel értesíteni a nagyérdemű közönséget,
hogy kelmefestő és vegyszeti ruhatisztító műhelyemet **Vár-utca 3.
szám alól**

Arany János-utca 10. szám alá

(saját házamba) helyeztem át, hol költséget, fáradságot nem kimélve, a
mai kor igényeinek megfelelően, a technika legújabb vívmányu gépek-
kel berendezkedtem és így azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy
ezen szakmában a versenyt a fővárosi üzletekkel szemben minden tekin-
tetben kiállok miért is a nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve
teljes tisztelettel

KONCZ JÓZSEF.

A nagyérdemű közönség kényelmére a felvételi helyiséget a Vár-utca 3. szám alatt fenntartom.